

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 335/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. 17 Er 4657/2012 z 23. októbra 2012, ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 CoE 131/2013 zo 14. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25,

Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a uznesením Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 Er 4657/2012 z 23. októbra 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 CoE 131/2013 zo 14. novembra 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Napadnutým uznesením okresný súd vylúčil súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého z vykonávania exekúcie z dôvodu, že bol zamestnancom účastníka exekučného konania (v danom prípade oprávneného), čo podľa názoru okresného súdu zakladá dôvod na jeho vylúčenie, pretože existujú pochybnosti o jeho neustrannosti z objektívneho hľadiska.

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že z uznesenia okresného súdu nie je podľa jej názoru zrejmé, akou úvahou okresný súd dospel k záveru, že súdny exekútor je zaujatý proti oprávnenému (sťažovateľke) najmä za situácie, keď právna úprava výberu súdneho exekútora neumožňuje exekučnému súdu vylúčiť súdneho exekútora z vykonávania exekúcie pre pomer k oprávnenému.

Sťažovateľka ďalej namieta, že nemala možnosť reagovať na tvrdenia a dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie o jej právnom postavení, kedy v pozícii veriteľa nútene vymáhala svoju pohľadávku voči povinnému, u ktorého naopak možno bez pochybností predpokladať existenciu antipatie a averzie voči nej.

V ďalšej časti sťažností sťažovateľka zdôvodňuje, v čom podľa nej spočíva porušenie jej v sťažnosti uvedených práv, tvrdiac, že okresný súd postupom v označenom konaní a jeho uznesením v podstate zamedzil tomu, aby vymáhala svoju legitímnu pohľadávku a jej príslušenstvo prostredníctvom zvoleného súdneho exekútora, ktorému dôverovala. Súd

nezákonne postavil sťažovateľku do situácie, kedy viac nie je schopná efektívne a účinne domôcť sa uhradenia svojej pohľadávky a jej príslušenstva.

Podľa názoru sťažovateľky pokiaľ sa konania pred okresným súdom o námietke zaujatosti zúčastnil povinný, mal byť jeho súčasťou v záujme dodržania zásad kontradiktórnosti aj oprávnený, teda sťažovateľka.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľky vlastniť majetok uviedla, že uznesením okresného súdu bola de facto zbavená vlastníctva svojej pohľadávky a taktiež došlo k zmareniu jej legitímneho očakávania, že okresný súd bude postupovať podľa príslušných procesných noriem.

V súvislosti s argumentáciou o porušení všeobecného zákazu diskriminácie sťažovateľka tvrdila, že jej postavenie v konaní pred všeobecnými súdmi bolo výrazne nevýhodné a zaobchádzalo sa s ňou odlišne oproti povinnému.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol, že ňou označené práva boli uznesením okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom porušené, a v nadväznosti na to navrhuje, aby bolo uznesenie okresného súdu, ako aj uznesenie krajského súdu zrušené. Sťažovateľka sa napokon domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 47 charty a podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní a jeho uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

Podľa čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

V súvislosti s interpretáciou čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého „Vyšší súdny úradník je podľa § 2 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov štátnym zamestnancom. Proti každému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka vydanému v súdnom konaní je v zmysle čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy vždy prípustný opravný prostriedok, o ktorom

rozhoduje sudca, a to aj vtedy, ale osobitný zákon odvolanie alebo iný opravný prostriedok nepripúšťa.“ (IV. ÚS 200/07).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného

súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, I. ÚS 214/09).

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Ak o závažných procesných pochybeniach, ktorými sa porušujú aj niektoré zo základných práv alebo slobôd, je oprávnený a povinný rozhodnúť všeobecný súd na základe riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov upravených v príslušnom procesnom poriadku, je právomoc ústavného súdu pred ich vyčerpaním, resp. rozhodnutím o nich vylúčená (IV. ÚS 10/02).

Podľa § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa je vždy prípustné odvolanie. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakať, môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhovie, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Ak odvolanie podané v odvolacej lehote oprávnenou osobou smeruje proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa (§ 202 OSP), rozhodnutie sa podaním odvolania zrušuje a opätovne rozhodne sudca.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na ochranu svojich práv, ktoré mali byť uznesením okresného súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu podľa jej názoru porušené. Oprávnenie sudcu (resp. odvolacieho súdu v prípade, že sudca prvostupňového súdu odvolaniu sťažovateľa nevyhovie) v odvolacom konaní rozhodnúť o namietanom uznesení a postupe okresného súdu vylučuje v týchto veciach právomoc

ústavného súdu, ktorý by ju mohol uplatniť iba vtedy, ak by už sťažovateľka nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Keďže v danej veci je namietaný postup okresného súdu, ako aj jeho uznesenie vydané v napadnutom konaní preskúmateľné sudcom, resp. príp. aj odvolacím súdom na základe odvolania sťažovateľky, neprichádza do úvahy, aby sa ústavný súd zaoberal námietkami smerujúcimi proti postupu a uzneseniu okresného súdu, a preto treba podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavnému súdu pred konečným rozhodnutím sudcu, resp. odvolacieho súdu považovať za predčasné.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a tiež z právneho vyhodnotenia skutkových okolností vecí, ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Sťažovateľka tiež namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu. V obsahu označených práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

V danom prípade sťažovateľka namieta postup a uznesenie krajského súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie súdneho exekútora proti uzneseniu okresného súdu ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený, čo vyplýva podľa krajského súdu zo skutočnosti, že súdny exekútor v zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku nemá postavenie účastníka exekučného konania, a preto nemá v súlade s § 201 OSP právo podať odvolanie.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

Krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval ústavne súladným spôsobom, keď svojím uznesením rozhodol o odmietnutí odvolania podaného súdnym exekútorom ako podanom neoprávnenou osobou.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí týchto sťažností na ďalšie konanie signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neodôvodnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s uznesením krajského súdu ďalej konštatuje, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby

postup a rozhodnutie súdu boli v súlade so zákonom, aby boli ústavne akceptovateľné a aby príslušné rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti týkajúcej sa namietania porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 47 charty a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 12 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 14 dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením

Ústavný súd po preskúmaní uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a do práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže krajský súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy.

V súvislosti s namietaným porušením zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 14 dohovoru ústavný súd konštatuje, že majú charakter základných (ústavných) princípov, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ak ústavný súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade neboli porušené sťažovateľkou označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru (m. m. IV. ÚS 119/07).

Ústavný súd preto vzhľadom na uvedené pri predbežnom prerokovaní aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2014